

Пролетарег һәмү шәлата, йәкъын!

РІА ТАЗЕ

ОРГАНА КМ ПК ЭРМӘНИСТАНЕ
„ПЗИ, ГІСДІ“ ОРГАНЫ ҚЧЫ ЧЕҢСЧПІР
“РІА ТАЗА” ОРГАН ЦК КП АРМЕНИИ

№ 21 (633) | Пеншшәм, 14 апреле сала 1955 | Қимәт 20 капек

Бы һөрмәти бъядинын ҹыара Пленума йанваре КМ ПКТС

Шымаәтта советие э'франдар мъжулә бы қәданьна we пырса һ'эмшымаәтийә мэзынва, кө пешда да-йә Пленума КМ ПКТС йанваре.

Т'емамия хәватк'аре гонд у ба-жер пайк'аре дъын bona we йәке, шәки нава ван пеншшәш салед не-зикда дәрданна һ'евнан саләвәхте бъгъиннә нәкем 10 миллиард p'ути, дәрданна насыләтед һ'эйшанәтзедәкърыне һ'имли бъдә зедәкърыне до-щара-дö щара зедәтър. Қәданьна ве пырсдания фәрзә мэзын дъхвазә, сәр һ'име һ'эрт'ым пешдабърына сә-найа гъран дъна бе бъльндкърыне дәрданна маләбұна гондитие.

Нава ҹыара Пленума йанвареда натынә к'вшкърыне эш ре у мәщал бы қәданьна к'ижанава маләбұна гондитиесе сот'сиалистие we бе ги-нандынә дәрәщәк дъна бъльнд.

Ван рожа бу пленума КМ ПК Эрмәнистане, к'ижане а'нәнк'эр дәкләда к'атьбе КМ ПК Эрмәнистане э'шль һ'әв. С. Товмасян «Дәрәңәда мәщалед қәданьна ҹыара Пленума йанваре Коммәрк'езия ПКТС «Дәрәңәда зедәкърына дәрда-нина насыләтед һ'эйшанәтзедәкъры-не».

Пленуме мәщалед практики да к'вшкърыне bona бы һөрмәти у һ'ә-та к'ötасие қәданьна ҹыара Пле-нума йанваре КМ ПКТС.

Пәй ҹыара Пленума сентябре КМ ПКТС т'әшиләтед партияе республикае эп'ещә хәват къвиә bona п'аккърына сәрк'арыкърына маләбұна гондитие, қәшинкърына колхоз у СМТ-а бу кадред занәва.

Ширданна ч'еләка эп'ещә бъльндбүйә дъ колхозед һ'ән'ие Ша-һумиане, Степ'анаване, Г'укасийане, Ахтае у ед майнда. Сала 1954-а һ'ымб'әри сала 1953-а кыри республикаеда сәре ч'еләка зедәбүйә бы 14 саләт.

Шер'вандына һ'ән'ид у колхозед пеш, дәстанинед шана дъынә к'вш-ше, шәки республика мәда һ'ему мәщал һ'әнә bona we йәке, шәки дәрданна насыләтед һ'эйшанәтзедәкърыне һ'имли, колхоз у совхозед республикаеда һ'ымб'әри сала 1954-а кыри, сала 1960-и бе зедәкърыне: яя гошт-2,2 щара, шир-незики 2 щара, һ'ырие-1,8 щара, нека-2,5 щара.

Пленума КМ ПК Эрмәнистане да к'вшкърыне, шәки һ'әла республика мәда пырса һ'эйшанәтзедәкърыне шунда дъминә.

Н. А. БУЛГАНИН ҚӘБҮЛКҮР ДЕЛЕГАТСИА ДӘШЛӘТА АВСТРИАЕ

12 апреле Сәдре Совета Министрләрд Т'РСС Н. А. Булганин қәбулкүр сәрк'аре делегатсия Дәшләта Австрияе, Федерал-Кант'слере Австрияе барон Йу. Рааб у өзвед делегатсия Вит'се Кант'слер барон А. Шерф, Министре Шохоле Дәр барон Л. Фигл у К'атьбе Дәшләттәй Министрия Шохоле Дәр барон

Б. Крайски. Ребье делегатсияе бу Т'РСС-да Посол Wәк'иле Австрияе Средәр барон Н. Бишоф:

Wәхта қәбулкүрье назыр бун Министре Шохоле Дәр Т'РСС В. М. Молотов, оса жи Австрияеда Комисаре Т'әшрибыльнд у Посол Средәр Т'РСС И. И. Ильинчов. (ТАСС).

ҺЭЖМАРА ИРОДА:

- Н. А. Булганин қәбулкүр делегатсия Дәшләта Австрияе (руе 1-е).
- Пленума Комитеа Мәрк'ези ПК Эрмәнистане (руе 2-а).
- Э'гите Ходо.—Майаковски шашре дәшрана советиейи талантыйе (руе 3-а).
- М. Сиавәнд.—Бона п'аккърына хәйәкърына һ'әйшәнәт у зедәкърына ғасырләти (руе 3-а).
- Н. Йолчи.—Бында һ'ылдане нәшшавдарие (руе 3-а).
- Э. Ә'вдал.—Этнография к'орда советиение (руе 4-а).
- П'артия литературае (руе 4-а).

Роже д ленинне

ДӘРНӘQ 85 САЛИИА БУЙИНА ЛЕНИН

Ленинград, 9 апреле (ТАСС).—Хәватк'аред Ленинграде назыр дә-винь бы шур'е фырә нишандын 85 салия буйина Владимир Ильич Ле-нин. Т'сехед завод у фабрикада агитатор ҹыса дәрбаз дъын дәрәңәда һ'ымржийна у кърна револит'цион, яя э'франдаре у һ'имдаре мэзын партия Коммунистие у һ'окомата Советие.

Ленинградиа бы хәмхори хәйә-дъын һ'әйк'әлбіранинед тәрицийә бы наве Ильич'а гъредай. Гәләк ҹ'умед эк'скурсанта бәрбә шан щи-яя дъчын.

Дән т'әселия аваймүзей кърьи (соңа Советская 10-а, соңа ҹ'укә наве Ильич у ед майн) гәләк-гәләк п'ала, ҹолхадара, хәнәд-к'ара, шагырта, оса жи կ'омәк кол-хозванед ҹәза Новгороде У Великие-

Бүроа лект'сияе бажар за-вод-фабрикада, идарада, мәк'әббә дәрбаз дъын ван лект'сия: «В. И.

Ленин т'әшкүлдаре мәзын у пе-дик'аре партия Коммунистие «Ленинизм дәстанина бәлме урысие у һ'эмдьна т'әшрибыльндә», «В. И. Ленин дәрәңәда сәнайа гъран, ҹ'еме һ'име зорбұна экономика дәшләти Советие» у ед майн.

Идаред күлтур-ронанеда дъын эвари п'ешк'ешк'ери рәфәмсалайа бы наве нишан. Палата күлтуралда наве А. М. Горки бу эварийә мәзын бы т'ема: «Бирбиньи, һ'ыз бы-кын, һин бъбын жы Ильич». Ведәре т'әсәликърия бънистын хәвәрдана Ленин, кө һате э'ламкърыне бъдәндиана грамафоне.

Гәләк п'алед щаңыла һ'ән'ийә Ленинне т'әзи эварийә «Биступенш сале һ'имданина орденә Ленин» бун.

Колективед бәдәшиейә хәшшо-хәлкърыне програмед конт'серта на-зър дъын бы ве т'ема: «Ленин дъ э'франдаре литература советиеда ү искустваеда».

Мъжули, даклад, виставка п'ешк'еши 85-салииа Буйина В. И. Ленин

Апарат, 11 апреле (АТ'Э).—Ма-ла Күлтуралай һ'ән'ид һ'ән'идә шаңырае т'әшкүлкүрье виставка п'ешк'еши 85-салииа буйина э'ф-ранада партия Коммунистие у дәш-ләти Советие, пешик'ар у дәрсдаре хәватк'аред т'әмамия дъниайе В. И. Ленин. Шыкъыл, плакат, доку-мент нишан дъын һ'ымр у хәвата револит'цион яя пешик'аре проле-тирате мәзын В. И. Ленин.

Эк'спонате һ'әни мәрьвед һ'атир'а дъбекъын дәрәңәда хәвата Ленинне мәзын.

Хәватк'аред һ'ән'ид пеш назыри-яя хәнә дъыннина bona лаңа дәр-базкын 85-салииа буйина В. И. Ле-нин.

Нава һ'ондада у идарада тенә дәрбазкърыне мъжули, тенә хәнә-дьын даклад дәрәңәда һ'ымр у хәвата В. И. Ленин. Жы 15-е апреле һ'әтә 22-а лъ һ'ему һ'ондада һ'ән'идә we бенә дәрбазкърыне э'идш-ват.

К'омәк т'әвбуед шывата республикие яя хәватк'аред пешә маләбұна һ'ондитие.

Шыкъылда:—(Жы ҹ'епе бәрбә расте) Сүтое Ә'вдо (сәдре колхоза гондада Т'ылк'ын һ'ән'ийә Г'алине), Мәшите Қанат (сәрвепе ферма совхоза Лор'ие), Аник Авагайан (зоотехника СМТ-а Ведиес), Ман' мәде Бава (сәдре колхоза гондада Нещырлуе һ'ән'ийә Арташате), Ма-медова Лалаханум (ҹ'еләк'ешк'ери жы һ'ән'ийә Степ'анаване).

Пара литературае

КАЗАХСТАН

Казахстан дэште фырэй, бе сэр, бе быни, бь баг' у багчэ, гонд у бажар' зозан, кани, Э'рде цыр'аш у цумьстан, щие хали, Нына чедьбын баг' у рэзед голистани. Шэр' иро бэр ба у т'оз, цум у цыр'аш, Шэр' bona нан у авайи, бой роже фэнш. Бой хвэшбэхти у э'длайе, э'рд у wэт'эн, Шэр' оса кэс жэдитбу сал у зэман. Шэмил, то жи бь трактора хвэ wэрэ мэйдан. Дэште фырэ шовкэ, ракэ, бь намус у нав:

Qэт нэхелэ э'рде цыраш-тö ль шан дэран, Жь съве эвар эш э'ниа тэ бьрамуса тэв Кё голвэдан э'рде хвэли щие бе ав Жь чэм у каняа бенэ гьредан щэв у дэрав. Урсы у казах, т'урк'мен, узбек, к'орд, эрмени, Жь съве эвар дыхэвьтын хуедан ль э'ни: Э'рде цыраш; то жь дэсте шан хълаз наби. Сэр цум у дэшт у синге тэ жь hэрчар али, Шэм у дэрав бенэ гьредан рэнгэ голгол Жь Волга, Иртиш h'ета синге Алт'айе жор Нури

К'ЫЛАМА WЭТЭН

Эз дьбнem жь h'ему дыли, Жь дэве зар'е зыман вэбуи, К'ыламакэ бь эшq, бь алав у ша, Иа wэт'эн аза п'ала у гондяа. Дын'элэ h'есын, дывэ фыр'ндэ, Радвэ говэка э'змане нешин Ль ру э'зман, ль эрде нешин К'ылама тэ дьбем, wэт'эн аза. Дын'элэ h'есын бь дэсте п'ала У дивэ гэмэ мэдэс дыкэ бэ'ра, Wэт'эн аза, к'ылама тэ дьбнem, Ль h'эр дэра, ль сэр руе бэ'ра. Ль зэвие колхозед мэ нына

Дыхэвьтын трактор у комбайн, Бынара э'мрэ, wэт'эн аза, Бь эшq те дэнгэ хэватчай. К'ыламе оса к'ур у мын'бэти, К'ыламе оса бь гёр' алави, Не т'эбиэте нэдитбу т'ёшар, Ль сэр бэлгэ хвэ спи у т'и. Данке мэ, нына бир кырнэ ах у wax Бэр бешике зар'а к'я руднен Бь дыле эшq, бь бэнгзэ хвэш Wэт'эн аза, к'ылама тэ дьстрен.

Щ. Эсэд

АВАИЕ ТЭЗЭ

Van рожа санаториа Арзниеда h'атэ к'отакырье авайики пениш тац т'ээ, бь көвре туфи спива, к'ижан к'я h'есавдьвэ корпуса мала

рэh'етбунейэ зывстане, аваида h'энэ 360 от'ах бь h'ему мэштале хвэва. Wedэрэ we rэh'етбүн h'эзар хэватчи, п'ала у колхозване wэт'эн мэ.

К'ЫТ'ЕБЕД ТЭЗЭ

В. И. Ленин.— «h'окомата Советие у h'але к'олфете», 12 ру, тираж 5.000.

О. Йовханисиан.— «Плана Ленинико кооператив у пэйк'ара пар-

тиае bona q'адандына we», 62 ру, тираж 3.000.

М. Арзуманиан.— «Аск'аназ Mr'авиан», 160 ру, тираж 5.000.

Этнографиа ёлмэ дэрхэда ёмьржийина мэргэв: нэфэрэд патроними, цэбила, щымаэта зэмане бэрэда дэстпекри h'ета нына.

Бь нэта h'ынэ ёлмдаред буржуазия этнографиа ёлмэки осан, wэки т'эне эйандыкэ равунруншандын щымаэted бэрэ, бэриши ёмьржийина, wэки дэрхэда шана тэ ньвисандыне we дэдэе, мэсалэ: бь готына шана, этнограф гэрэке h'ылдэ цэбильэке, щымаэта, йан жи мэлтэки, дэрхэда ёмьржийина ши пениши сали, йан жи сэд сал пешда бьньювисэ, дэрхэда ёмьржийина шана we дэдэе к' этнограф дьньювисэ, гэрэк нэе ньвисандыне. Сэр we нете бу этнографе ингльс Тейлор.

Эва йэка bona растэйанькырна ёмьржийина щымаэта нэрастэ. Хвэстн у принт'сипед этнографиа советие эшэ, wэки нэ к' т'эне этнограф бьньювисэ ёмьржийина щымаэта тэхе чуи, ле гэрэке оса жи эйанкэ ёмьржийина шана щымаэта тэхе чуи, чычах этнограф дьньювисэ дэрхэда шана we дэдэе.

Этнографиа советие мэзин: М. О.

Этнографиа к'ёрда Советие

Косвен, П. Толстой, М. Г. Левин, И. И. Потехин у ед майн т'ыме готынэ, wэки этнографиа советие оса жи wэлате дэрэк'эда гэрэк эйанкэ пырсед ёмьржийина щымаэта h'ынэ. Этнографиа советие тинэ бэр ч'ява, анализ дыкэ чёша ёмьржийина щымаэта, мэлтэйэ бэрэ, оса жи яа h'ынэ.

Пырсед этнографиа h'имли эвэн: э'нэ'нэхьрьна проблемед култура цынат: яа авайка, Кынца, фэра, сын'та, нащэтед реншбэрие, сильх'. Иа дёда култура рох'ани: дин, искуства, зыман у ед дын. We шунда этнографиа э'нэ'нэхьнэ пырсед т'эрица мэхлуцэта.

Нэнх'ери чётнайа, Эрменистанеда (Ереванеда) h'атийэ h'имданине у пешда дычэ хэвата этнографиа к'ёрда.

Сэр h'име нетмэрэме этнографиа мэ советие жёре готи, эм хэвьтина нишаны ёмьржийина к'ёрде Эрменистане, оса жи яа т'эмамиа к'ёрда.

Эрменистанеда h'име этнографиа

к'ёрда h'атийэ данине сала 1944 да музей дашлэтийэ т'эрицида: нына, чёша хэвата этнографиа эрменияа, оса жи яа к'ёрда пешда дычэ дынинтията т'эрицида яа Академиа Олма РСС Эрмениа.

Жь сала 1944 h'ета нына дэрхэда ёмьржийина к'ёрда жь алие мэ настьнэ ньвисандынэ эп'ещэ хэватед олми.

Хенжь Эрменистане хэвата этнографиа h'атийэ у тэ кырыне Ленинградеда, Москваеда.

Олмдар Qанате К'ёрдо ньвисийэ хэвата этнографиа «Курди» (к'ёрд), нэшьркырийэ «Курдские тек'сти» (тек'стед к'ёрд), пешньвисареда дыдэ анализкырна шан тек'ста бь олми.

We шунда, хэватед этнографиа ёлми ньвисинэ Л. О. Вилчевски дэрхэда дин-н'эбандына, феодализма у равунруншандына к'ёрда.

Оса жи хэвата этнографиа к'ёрда пешда дычэ дебажаре мэ Москваеда, института наве Миклухо Маклай этнографиеда.

ФИЗКУЛТУРА У СПОРТ

Моментэк жь листка футболи стед СДСА (Москва) у «Торпедо» (Москва).

ДЭСТПЕБУ ВЭКҮРЬНА

СЕЗОНА ФУТБОЛЕ

10 апреле ль бажаред wэт'энэ мэда дэстпебу вэкүрьна сезона футболе у оса жи лэш bona чемпионате. We роже ль бажаред wэт'энэ мэда к'этибунэ лэшэ 12 к'омед футболовийэ «А».

Ль бажаре Ереване стадиона республикида бэрэв бывун 30 h'эзар мэргийн зедээр, к'ижан к'я настьбунэ дитына листька к'ома «А» орт'a СДСА (Москва) у «Торпедо» (Москва).

Раст сэн'ета 4—30-а бын сазбэндие дэстпебувэ вэкүрьна сезона футболе, дэртенэ дэште футбилистэе Москвае у Ереване, к'ижан к'вш дэвши бэдэшийа спортийэ бильнд. Паши we йэке сэрг'аре к'омед футболие СДСА (Москва), «Торпедо» (Москва) у «Спартак» (Ереван) бын Нимна

Дэшлэта Советие h'ылдьбэр'иньн бэйраце. Паши we йэке бь дакла-дева пешда тэ сэрвэрэ комитеа физкултурае Эрменистане Г. Си монийан, к'ижан к'я бинбарэкие дэдэ вэкүрьна сезона футболе у дьхвээз дэстанинед мэзин спортсмена-р'a. Паши we йэке сезона футболе h'эсав дьвэ вэкүри.

Сэн'ета б-а дэстпебувэ лэш орт'a футбилистед СДСА (Москва) у «Торпедо» (Москва). Бь дэстпебуна листька футболева футбилистед к'ома «Торпедо» дэстпебувэ н'ощуме, ле фэдээт эшана нькарьн тыштэки быкын у оса жи п'ара-листькэйэ пешьи к'ота дьвэ 0:0. Бь дэстпебуна п'ара додава h'эрдэ к'ом дэстпебувэ н'ощуме, ле диса нькарьн тыштэки быкын. Бь ви шу-р'эйи листьк к'ота дьвэ 0:0.

Г О Л А Ш

Нава van рожа ль Кировакане лэрбазбун лэцед республике тимие у т'энтие bona пешьрьные глашгьрьна бь форма самбо

(хвэ хвэйкырна бе сильх') ия исалин.

Щиед эшльн гыртын глашгьрь тима Ереваней эшльн.

Сала 1953 дэрхэда к'ёрде Иране (курди Ирана) дисертат'сия хвэйкырь Татиана Феодоровна Аристова. Эшве дисертат'сия хвэда дайэ нэйк' т'эне ёмьржийна к'ёрде Иране, оса жи яа к'ёрде советие. Эшве дисертат'сияда п'ак ёмьржийна к'ёрде советие, пешдачуна шана h'ымбэри хврэжийна у пашдамаина к'ёрде Иране дькэ, бь избати дьдэ нэйнэсийа шан цэвмандына, башдэгти цэвмандын у гохастьнэ к'о пешдачатьнэ нав ёмьржийна к'ёрде советиеда.

Кемасика h'имли хэвата мэда эшэ, wэки h'ета нына нэхатынэ бэрэвкырьнэ к'ынц, нащэтед к'ёрдайэ к'ян, сильх', wэки bona хэвательнэ этнографиа ёлми гэлэки фэрзын.

Бь сайа партия Комунистие, h'окомата мэ Советие пешда чуйэ у рожбэр'ож пешда дычэ хэвата этнографиа к'ёрда, оса жи хэвательнэ пешдачатьнэ бона ньвисандына т'эрица к'ёрда, вэхэвандына фольклоре, з'франдьна зымане к'ёрди, литературе у ед майн.

Э. Э'вдал
Кандидате ёлмад филология.

Редактор МИРОЕ ЭСЭД

Адреса редакснае: Ереван, соцаа Алавердийан № 46, т'елефон 2-07-78. Адрес редакции: Ереван, ул. Алавердяна № 46, телефон 2-07-78. ВФ 08801

Нэшьрхана № 2, сэршерийа сэрэ, яа полиграф—мэсулдарие у нэширэтийа Министрия Културае РСС Эрмение, Ереван, соцаа Кнуниант'с № 8. Типография № 2, Главного управления издательств и полиграфической промышленности Министерства Культуры Армянской ССР, Кнуниант'с № 8.